

Tudod, mi a fontos az izlandiaknak? Hogy mit utálnak a bosnyákok? Hogy kik lusták tüntetni, ha valami fáj nekik? Egy kérdőív megmondja, melyik nemzet fősodrához tartoznál, ha választhatnál.

Sokan voltunk már úgy, hogy szimpatikusnak tűnt egy nép vagy egy ország viselkedése egy adott ügyben, vagy egy utazás során úgy éreztük, nagyon tudunk azonosulni a meglátogatott ország népével. És van az egyes nációk iránti vélt vagy valós antipátia akár előítéletek, akár tapasztalatok alapján.

De a személyes tapasztalatunk azt nem tudja megmondani, mit gondol, hogyan érez egy-egy nemzet többsége, ha tagjainak életét meghatározó értékekről van szó. Világnézetet, értékrendet, különböző szokásokat vizsgáltak meg a társadalomtudományok okosai Európa minden országában (European Values Study, EVS), és most ideadták nekünk, hogy játszunk vele.

Mit szeret Európa?

Az EVS nagy volumenű, nemzetközi felmérés, ami az alapvető emberi értékeket, illetve ezek fontosságát vizsgálja az egyes európai országokban. A vizsgálat által betekintést nyerhetünk Európa lakóinak elképzeléseibe, hitébe, illetve a különböző értékekhez való viszonyulásukba. A kutatás arra igyekszik választ keresni, hogyan gondolkodnak a különböző országokban élő európaiak az életről, a családról, a munkáról, a vallásról, a politikáról és a társadalomról.

A felmérést először 1981-ben készítették el, ekkor ezer főt kérdeztek meg egységesített kérdőívek segítségével. A kutatást kilencévente ismétlik meg, egyre több ország lakóit vizsgálva. Legutóbb 2008-ban volt ilyen, akkor mintegy 70 ezer embert kérdeztek meg, és 47 európai országban kutakodtak, köztük Romániában és Magyarországon is.

Az eddigi kutatások eredményei rámutatnak, hogy **Európában nagymértékben átalakul a modern kultúra**, bár nem minden országban ugyanolyan sebességgel. A feldolgozott kérdőívek hű és érdekes képet festenek egy-egy országról.

A sreda.org független kutatóintézet az EVS eredményeit feldolgozva 31 kérdésre bontotta a témaköröket, és egyszerűsített formában találja az információkat. Minden résztvevő országnál megnézhetjük, a megkérdezettek hány százaléka tart fontosnak egy-egy értéket. Jó, ha tudod, hol élsz.

Isten majd megsegít. Vagy a katonák.

[Romániában](#) az istenhit a legdominánsabb érték, a válaszadók 98 százaléka tartotta ezt fontosnak. 93 százalék véli úgy, hogy egy állásban az a legfontosabb, hogy mennyit lehet keresni vele. Harmadik a sorban maga a munka, de ez csak 91 százalékunknak fontos.

A lista utolsó helyén a kenőpénz áll, a válaszadók 12 százaléka tartotta elfogadhatónak, ha hivatalos személy csúszópénzt fogad el (ennél valószínűleg jóval többen adnak). **Riasztóan bizalmatlanok és közönyösek vagyunk**: csak 18 százalék bízik a politikai pártokban, és ugyanannyi érzi úgy, hogy megbízhat embertársaiban.

A kormány iránti bizalom 25 százalékos, miközben eleve csak 34 százalékot érdekel, mi

történik a közéletben, és 33 százalék szerint van értelme tüntetni. Hogy emellett a hatalmas passzivitás mellett miben bízunk? 85 százalék az egyházban, 76 százalék a hadseregben.

Magyarországon a munka a legfontosabb

[a válaszadók](#) 91 százaléka szerint, ezt rögtön a szabadidő fontossága követi, 86 százalékkal, majd alig lemaradva következik a nemzeti büszkeség, 85 százalékkal.

Ami feltűnő, hogy az országban nincs sok magas támogatottságú, közös érték. A legtöbb országban 5-6 érték is befér a 89-99 százalékos támogatottsági sávba: vagy a jólét konszenzusa (nyugati, északi országokban) vagy a hagyományos vallásosság és a külső ellenség fokozta nacionalizmus (a közelmúltban akár háborúval is traumatizált kelet-európai országokban) tartja össze a társadalmakat. Magyarországon egyetlen érték esik ebbe a sávba, annak is az alsó részébe.

A románokhoz hasonlóan a magyarok is megvetik a korrupciót, ez itt is az utolsó helyre került, csak tíz százalék gondolja úgy, hogy bizonyos esetekben elfogadható. Ugyancsak kiábrándultak a pártokból a magyarok, tíz százalékuk bízik meg bennük, és többségük az egyházakban sem bízna már: 43 százalékos a támogatottságuk, és a lakosság alig tizede jár hetente templomba.

A statisztikát kérdésenként is [meg lehet nézni](#), itt kategóriánként láthatjuk az országok rangsorát. Sokat elárul az itteni polgári öntudatról, hogy sem Magyarországon, sem Romániában nem tartják fontosnak, hogy részt vegyenek tüntetésen. Toleranciából a magyarok állnak jobban, a megkérdezettek 30 százaléka állította, hogy nem fogadna el szomszédjaként homoszexuális személyt, Romániában 54 százalék. (Az azeriek 91 százaléka nem tűrne meleget a szomszédban.)

Ki vagyok én?

Ha már sikeresen kibogarásztuk, hogy a romániai és magyarországi lakosság hogyan látja a világot, és vakarjuk a fejünket, hogy mi hova is tartozunk, akkor ideje alávetni magunkat a kérdéseknek.

A székely általában szeret másképp gondolkodni dolgokról, mint akár a román, akár a

magyarországi magyar, de nincs régiókra osztva a felmérés, ezért külön székely vagy erdélyi világszemléletet nem tudunk vizsgálni.

Bár sokan azt hisszük magunkról, hogy a magyarországi vagy a romániai szemléletbe passzolunk, ez egyáltalán nem biztos. Csupán 31, néha furcsán megfogalmazott [kérdésre](#) kell igennel vagy nemmel válaszolnunk, és a kérdőív azonnal meg is mondja, melyik nemzet gondolkodásmódja áll hozzánk a legközelebb.

Jobb vagy bal?

Ha súlyoztuk, hogy miről mit gondolunk, és világnézetünket majdnem hagyományos ideológiai keretben szeretnénk elhelyezni, akkor a pártok helyett támaszkodjunk egy másik [kérdőívre](#).

A politikai iránytű nevű teszt a pártideológiáktól függetlenül mondja meg, hogy alapvető értékválasztásaink szerint hol helyezkedünk el a gazdasági bal-jobb skálán, illetve a társadalmi életben mennyire fogadjuk el a tekintélyt, mennyi szabadságra van szükségünk. A tájékoztatás és a játék kedvéért az online teszt belő minket a történelembe, megmutatja, hol állunk a leghíresebb politikai vezetőkhez képest, amikor közös életünk legfontosabb kérdéseiben foglalunk állást.